

Eliana oli joutunut seisomaan koko matkan. Vaikka kuusikymmentä vuotta nähneet luut ja lihakset pakottivat ja polttivat, hän seiso, koska istumaan ei mahtunut. Ainoat istumapaikat olivat muutamien ihmisten korkeat kapsäkit. Junan kovalle lattialle lyyhistyminen olisi saattanut viedä hengen monien kymmenien ihmisten lainehtiessa junan vauhdin ja kurvien mukaisesti. Varakkaan naisen ylpeys ei myöskään antanut periksi. Ihmismassa heilahti rajusti, kun junan jarrut kirkuivat lukiten pyörät. Liikkeen loppuessa sivuovi liu'utettiin metallikirskahduksin auki. Tiivis väkijoukko oli lämmittänyt vaunun ilman ja lämpimien talvipalttoiden sisällä olo oli siedettävä. Nyt puuterilunta ja kalseaa talvi-ilmaa ryöpsähti sisään. Eliana veti huivin tiukemmin päähänsä ja nosti toisen kätensä pitämään villatakin kauluksia pystyssä. Kovasanaisesti vaunu tyhjennettiin haluttomista matkustajista. Elianalla oli vaikeuksia astua korkealta alas maahan. Vierestä seuraava virka-asuinen jähmeä mies ei tehnyt elettäkään auttaakseen. "Nopeasti, juutalainen", korahti kylmänkova ääni. Samaa tahtia, kun kymmenet vaunut tyhjentyivät hytisevistä ihmisistä, heidät talutettiin kovakouraisesti muodostettuihin ryhmiin. Eliana katseli viereensä tyrkättyä vanhaa miestä, jonka askeleet lipesivät liukkaaksi tallatulla lumella. Suuren ryhmän eteen astui mies tärkättyine kauluksineen. Hän julisti kovaan ääneen: "Otamme kaikki esineet talteen. Antakaa tavaranne niistä vastaavalle henkilölle ja kertokaa nimenne, jotta saamme merkittyä ne teille kuuluviksi." Nuori mies kierteli väkijoukossa aseveljensä kanssa. He keräsivät kaikki arvoesineet puiseen laatikkoon, ja toinen mies kirjoitti harakanvarpain omistajan nimen ja omistettujen esineiden tuntomerkit papereihinsa. Laukut, nyssäkät ja suuremmat esineet viskottiin suureen kasaan, eikä kukaan virka-asuinen näyttänyt välittävän siitä, merkittiinkö niiden omistajat minnekään. Joku yhteistyöhaluton riisuttiin alusvaatteisilleen purevassa pakkasessa. Koppava mies asettui Elianan eteen kynä valmiina. Hän ei vilkaissutkaan vanhaan naiseen, vaan kirjoitti kuulemansa nimen lumuhiutaleista kostuneeseen paperiin. Eliana avasi takkinsa kauluksia ja nosti kädet niskan taakse avatakseen kaulakorunsa lukon. Hän oli jättänyt muut korut jälkeensä ryöstön ja pahoinpitelyn pelossa, mutta äidiltään perimän korun hän oli tavoilleen uskollisena jättänyt kaulaan. Epäröivä kämmen piti kultaista ketjua laatikon yllä. Ketjussa roikkui suuri valkoinen helmi. Se hohti kilpaa kirkkaissa valoissa välkehtivien lumihiutaleiden kanssa. Nuori mies, joka piteli karua laatikkoa, mulkaisi vihaisesti Elianaa. "Saanko tämän varmasti takaisin?" Eliana varmisti ja puristi korun nyrkkiinsä. "Tietysti", mies vastasi, mutta ei kyennyt pitämään uskottavuutta äänessään. Kynällä viuhtova SS-mies palasi takaisin katsomaan, mikä laatikkomiestä pidätteli. Hän katsoi tuimasti häilyvää kättä ja sitten sen päässä epävarmana seisovaa naista. Pakkasen kiristyessä laatikkoon helähti kaulakoru muiden kultaisten ja hopeisten esineiden, sekä narunpätkin varmistetuin setelitukkojen joukkoon. ***** Ruskea ja kolhiintunut kapsäkki aukesi pienen työn tuloksena. Hedy ehti kokeilla sen lukkoihin kynsien ja haarukan lisäksi hiusneulaa, joka sen viimeiseksi aukaisi. Nukkavieruja vaatteita, pieni pullo pahanhajuista nestettä, paperinivaska, jonka kieltä Hedy ei ymmärtänyt – sekä lipas käärittynä vaaleaan paitapuseroon. Hedy raotti lippaan kantta. Sisälle oli pinottu nätisti postimerkkejä ja seteleitä. Muutama kolikko kilisi pohjalla. Hän keräsi rahat ja merkit ja kävi tiputtamassa ne laatikkoon, jossa oli kolo lukitussa kannessa. Lipas kääntyi nuoren naisen käsissä, kun se sai arvion säästämisen kannattavuudesta. Lopulta yksinkertainen lipas lensi poltettavien kasaan. Hedy oli tuotu tänne puoli vuotta sitten. Hänet erotettiin heti seitsemänvuotiaasta pikkuveljestään. Valitut nuoret ja terveet naiset tuotiin töihin. Pienempi osa heistä erotettiin käymään läpi vankien omaisuutta. Valtavien vaate- ja laukkukasojen keskellä hyöri parikymmentä naista, jotka erottivat säästämisen arvoisen turhasta roskasta. "Katso tämä läpi." Hedyan eteen laskettiin arvotavaralaatikko, jonka esineet oli kerätty suoraan saapuneilta vangeilta. Hedyan ammatti pankin laskijana oli ollut tiedossa jo

ennen hänen saapumistaan, ja hänelle tuotiin säännöllisesti jalometalliset korut arvioitavaksi. Oikea kulta ja hopea jatkoi matkaa Hedyan siunauksella, romumetallin matka pysähtyi tässä vaiheessa. Laatikko oli tavanomaista painavampi. Olivatkohan sotajoukot tuoneet rikkaamman seudun juutalaisia leirille? Hedyä mietti, mahtoiko heidän joukossaan olla hänen vanhempansa. Miten he mahtaisivat katsoa tytärtään? Nytkin tuntui, ettei hän kestänyt muiden vankien katseita, kun hän palasi illalla töistä omaan parakkiinsa. Mutta mitä hän olisi voinut tehdä? Hedyä oli määrätty tekemään tätä työtä. Ja hän kyllä tiesi mitä työkyvyttömillä tapahtui. Laatikosta nousi kaunis kultainen ketju suuren helmen roikkuessa sen päässä. Taidokkaat sormet kävivät ketjua läpi, tarkka silmä heijasteli helmeä kirkasta taivasta vasten ja hampaat puraisivat kultaa koittaen. "Onko se aito?" jykevä SS-mies oli lähestynyt Hedyä huomaamattomasti. Naisen pää nyökähti. Hedyä harvoin uskalsi puhua sotilaille. Mies otti kaulakorun suuriin rujoihin käsiinsä ja katseli sitä silmät välkehtien. Sitten koru sujahti miehen taskuun. Hedyä jatkoi laatikon kaivamista. Oli aivan tavanomaista, että suuret määrät rahoista ja koruista päätyivät vartijoille. Valvonta tämän suhteen oli jäänyt olemattomaksi. *****

"Miten kaunis", Brunhilde huokaisi ja silitti helmeä. "Onko helmi aito?" Hänen aviomiehensä liksautti lukon kiinni niskan taakse. Helmi istui kauniisti hänen solakan vaimonsa solisluiden väliseen kuoppaan. "Aito on, en kai sinulle muuta toisikaan", mies hymähti karkealla äänellään ja seisahtui vaimonsa viereen. Hän sai lämpimän suukon poskelleen. Brunhilde jäi ihailemaan itseään kokovartalopeilistä. Vaikuttavan paljon tavallisille SS-miehille maksettiin, kun hänen miehellään oli varaa ostella jatkuvasti lahjoja. Appiukkokin oli saanut lahjaksi kultaisen taskunauriin viime kuussa, vaikka hän ei sellaisista perustanutkaan. Brunhilde oli tyytyväinen avioliittoonsa. Hän oli valinnut oivasti ylkänsä muutama vuosi sitten. Vaikka äiti oli ollut ensiksi eri mieltä tyttärensä sulhasesta, oli isä kannustanut alunperinkin ottamaan armeijauran valinneen miehen. Sota varmisti ehdokkaiden runsauden, ja nopeasti kaunis ja siroluinen Brunhilde oli väkivahvan ja sankarillisen miehensä löytänyt. Vaikka heidät oli väliaikaisesti sijoitettu Puolan puolelle, uskoi Brunhilde, että kotiin päästäisiin puolen vuoden sisällä, ja aviomiehen ansaitsemin rahoin heillä olisi varaa ostaa komea talo. Sodatkaan eivät kestäneet loputtomiin ja omien joukkojen voittokulku oli katkeamaton. Maidonvaalea helmi sopisi loistavasti Brunhilden uuden punaisen hameen kanssa. Saisi muutkin nähdä ne seuraavassa lauluillassa. Viime kerralla Heidi oli toikkaroinut uuden turkkinsa pöyhittämänä eteisaulassa niin kauan, että varmasti jokainen sen oli huomannut. Brunhilde nosti karanneen kiehkuran otsalta takaisin kuosiin. Jospa nostaisi hiukset ylös nutturalle, että kaulakoru varmasti erottuisi hänen sirolta kaulaltaan. ***** "Kaikki ulos", ääni kaikui portaikkoa ylös. Neuvostoliittolaissotilas nosti siistiltä kampauspöydältä kauniin kultaisen kaulaketjun pinsettioitteella. Sen päässä painoi valtava helmi. Ällöttävää, ajatteli sotilas. Täällä rikkaat natsit koreilivat varakkuudellaan, vaikka vieressä murhattiin satojatuhansia. Kaulakoru lensi muutaman julkean kirosanan kera kampauspöydän peiliä päin. Viha antoi kiskaisulle sellaista voimaa, että peili särkyi. Sadat kimaltelevat peilinpalat helähtivät lattialle. Heijastavan mosaiikkimeren keskellä makasi kaulakoru helmineen koskemattomana. Mies astui saappaallaan eteenpäin rutisevien palasten päälle ja nosti korun rintataskuunsa. Se lähtisi hänen mukanaan Neuvostoliittoon. Sotilas nosti kiväärinsä hartialle ja kääntyi kannoillaan. Hän juoksi portaat alas samalla, kun toverit sytyttivät jo taloa sisältäpäin palamaan. Kankailla päälystetyt huonekalut humahdivat tuleen nopeasti. Neuvostomiehet eivät jääneet seuraamaan komean talon tuhoa, vaan siirtyivät seuraavaan rakennukseen, jota oli asuttanut vielä hetki sitten natsiperhe.